

Διαμεσολάβηση, η επιστημονική εφαρμογή του «Σασμού» & το στοίχημα της επόμενης ημέρας...

της Μαρίας Ευστρατίου

Μαρία Ευστρατίου,
Διαπιστευμένη Διαμεσολαβήτρια
e-mail: m.efstratiou.mediator@gmail.com
Τηλ. 2810 213527, 6944887773

Στην εποχή της τεχνολογικής επανάστασης και των θεσμικών αλλαγών δεν θα μπορούσε η δικαστική διαδικασία να μην συμπεριληφθεί σε αυτή την τροχιά θετικών αλλαγών και καινοτόμων διαδικασιών. Ο θεσμός της Διαμεσολάβησης επιφέρει σημαντικές αλλαγές στον κλάδο της εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών οι οποίες συνιστούν νέο σταθμό για την ισόρροπη προώθηση ενός πλήρους δικαιοσύνης συστήματος, το οποίο συμβάλλει σε μια ταχύτερη, οικονομική και πλήρως αποτελεσματική πρόσβαση στην δικαιοσύνη και κυρίως εκσυγχρονισμένη με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές επιδιώξεις.

Ιστορική αναδρομή

Ο θεσμός της διαμεσολάβησης θεσμοθετήθηκε με την **Ευρωπαϊκή Οδηγία 2008/52** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την οποία ορίστηκε ότι τα Κράτη Μέλη οφείλουν να εισάγουν, στο εσωτερικό τους Δίκαιο την διαμεσολάβηση ως θεσμό επίλυσης αστικών και εμπορικών διασυνοριακών διαφορών το αργότερο μέχρι τη 21η Μαΐου 2011.

Στην Ελλάδα, η διαμεσολάβηση εισήχθη στην εσωτερική μας Νομοθεσία με τον **Ν. 3898/16.12.2010**, ο οποίος είχε σκοπό την προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας και τη θεσμοθέτηση εθνικών διαδικασιών διαμεσολάβησης ως εναλλακτικό

τρόπο επίλυσης αστικών και εμπορικών διασυνοριακών διαφορών αλλά και ενδοσυνοριακών ενώ ακολουθούν το 2018 ο **Ν. 4512/17.12.2018** και το 2019 ο **Ν. 4640/30.11.2019** με σκοπό τη ρύθμιση του θεσμού της διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, καθώς και την περαιτέρω εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/52. Μάλιστα με τον τελευταίο νόμο θεσπίζεται και η **υποχρεωτικότητα** της διαμεσολάβησης με την εισαγωγή της **Υποχρεωτικής Αρχικής Συνεδρίας** σε συγκεκριμένες διαφορές όπως είναι οι οικογενειακές (επιμέλεια, διατροφή, επικοινωνία), οι διαφορές που εκδικάζονται κατά την τακτική διαδικασία και υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του Μονομελούς ή Πολυμελούς Πρωτοδικείου, ανάλογα με την αξία της απαίτησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και οι διαφορές για τις οποίες σε έγγραφη συμφωνία των μερών προβλέπεται και είναι σε ισχύ **ρήτρα διαμεσολάβησης**.

Τα πλεονεκτήματα της εξωδικαστικής επίλυσης μίας διαφοράς μέσω της διαδικασίας της Διαμεσολάβησης έναντι της δικαστικής επίλυσης αυτής

Βασικό πλεονέκτημα της διαμεσολάβησης είναι η **ταχύτητα** και η αμεσότητα με την οποία επιλύεται μια διαφορά σε αντίθεση με τη χρονοβόρα διαδικασία ενώπιον των τακτικών δικαστηρίων, η οποία πολλές φορές προκαλεί σύγχυση και ταλαιπωρία στα μέρη τα οποία επιθυμούν την επίλυση των διαφορών τους. Επιπλέον, η διαδικασία της Διαμεσολάβησης είναι **οικονομικότερη** καθώς είναι πολύ χαμηλότερου κόστους εν αντιθέσει με τις δικαστικές διαδικασίες. Το σημαντικότερο όμως πλεονέκτημα της Διαμεσολάβησης είναι η **προστασία των προσωπικών δεδομένων των μερών**, τα οποία δεν κινδυνεύουν από την έκθεση των υποθέσεων τους και των ευαίσθητων θεμάτων τους, γεγονός αναπόφευκτο στην παραδοσιακή δικαστική επίλυση ενώπιον των δημόσιων δικαστηριακών συνεδριάσεων. Και αναμφισβήτητο το αρχαίο ρητό «τα εν οίκω μη εν Δήμω», ειδικά σε κλειστές κοινωνίες, έχει βαρύνουσα σημασία για το κύρος και την εν γένει υπόληψη των μερών. Ο σημαντικός όμως χαρακτήρας της ιδιωτικότητας και του απορρήτου στην Διαμεσολάβηση αποτελεί σοβαρό κίνητρο και για τις εταιρίες και τις επιχειρήσεις που επιλέγουν την διαδικασία αυτή προκειμένου να διαφυλάξουν την καλή φήμη αλλά και τις καλές σχέσεις με τα αντίδικα μέρη που συνήθως είναι πελάτες, υπάλληλοι, προμηθευτές ή συνεργάτες τους.

Και αυτό είναι και το σημαντικότερο, κατά την άποψή μου, το γεγονός ότι ο θεσμός της Διαμεσολάβησης βάζει ένα λιθαράκι στην προαγωγή του δικαστικού πολιτισμού, προτάσσοντας την επίλυση

των επίδικων διαφορών με γνώμονα την προσπάθεια της προσωπικότητας και των προσωπικών δεδομένων των μερών και στη διασφάλιση των ανθρωπίνων σχέσεων καθώς πρόκειται για μια διαδικασία αμοιβαίας νίκης, κατά την οποία δεν υπάρχουν νικητές και ηττημένοι.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της Διαμεσολάβησης

Η διαμεσολάβηση είναι μια διαρθρωμένη διαδικασία στην οποία δύο ή περισσότερα μέρη που έχουν μια αστική ή εμπορική διαφορά, προσφεύγουν οικειοθελώς είτε πριν αρχίσουν οποιαδήποτε δικαστική διαδικασία, είτε αφού αρχίσει η δικαστική διαδικασία και μάλιστα σε οποιοδήποτε στάδιο και αν ευρίσκεται αυτή.

Είναι απλή, ευέλικτη και σύντομη και συμβάλλει στην εξοικονόμηση πόρων των μερών (δεν καταβάλλονται παράβολα και τέλη ενδίκων βοηθημάτων και ενδίκων μέσων, δικαστικό ένσημο και τέλος απογράφου, έξοδα επίδοσης) και της Πολιτείας και μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες των μερών και της υπόθεσης. Είναι φιλελεύθερη κατά τη διεξαγωγή και την έκβαση, επιτρέπει την ακριβή γνώση της σύγκρουσης και των συνθηκών της, λαμβάνει υπόψη τα ουσιαστικά συμφέροντα των μερών ενώ επιτρέπει την ενεργό συμμετοχή αυτών καθιστώντας τα υπεύθυνα για τη διαχείριση της διαφοράς τους. Η Διαμεσολάβηση επικεντρώνεται όχι στον αγώνα των επιχειρημάτων, αλλά στην επίλυση του ζητήματος οδηγώντας σε δημιουργικές και νεωτερικές λύσεις (που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο δικαστικής ή διαιτητικής απόφασης καθώς αξιοποιεί την υπευθυνότητα, τη γνώση και τη φαντασία των μερών γεγονός που δεν μπορεί να επιτευχθεί σε καθεστώς αντιδικίας) και καταλήγει, στην περίπτωση επιτυχούς συμφωνίας, **στην υπογραφή πρακτικού στο οποίο ενσωματώνονται τα συμφωνηθέντα και το οποίο αποτελεί εκτελεστό τίτλο**, υπογράφεται από τον Διαμεσολαβητή, τα μέρη και τους νομικούς παραστάτες αυτών, κατατίθεται στην Γραμματεία του αρμόδιου Πρωτοδικείου **και ισοδυναμεί με απόφαση Εφετείου**.

Συγκεκριμένα οι αρχές που διέπουν την διαμεσολάβηση είναι οι εξής:

- **Αρχή της εξουσίας διάθεσης των μερών.** Τα μέρη πρέπει να έχουν εξουσία διάθεσης του αντικείμενου της διαφοράς και να δύνανται να αποφασίσουν για αυτό.

- **Αρχή του εκούσιου χαρακτήρα της διαδικασίας.** Η συμμετοχή των μερών είναι εκούσια που σημαίνει ότι είναι ελεύθερα να παραμείνουν ή να αποχωρήσουν οποιαδήποτε στιγμή χωρίς καμία συνέπεια και είναι επίσης ελεύθερα να διαμορφώσουν το περιεχόμενο της συμφωνίας τους.

• **Αρχή της μη δεσμευτικότητας.** Τα μέρη δεν δεσμεύονται από τις αναφορές, παραδοχές και προτάσεις που κάνουν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Τα μέρη δεσμεύονται μόνον όταν υπογράψουν την τελική συμφωνία.

• **Αρχή του απορρήτου και της εμπιστευτικότητας.** Όσα λαμβάνουν χώρα κατά την διάρκεια της διαδικασίας της διαμεσολάβησης δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ενώπιον του Δικαστηρίου, σε περίπτωση που η διαμεσολάβηση δεν καταλήξει σε συμφωνία. Η αρχή της εμπιστευτικότητας και του απορρήτου δεσμεύει και τον Διαμεσολαβητή ο οποίος δύναται να μεταφέρει στο έτερο μέρος πληροφορίες που έλαβε σε κατ' ιδίαν συνάντηση μόνον με τη συναίνεση του μέρους που του τις έδωσε.

Ο ρόλος του Διαμεσολαβητή

Ο Διαμεσολαβητής αρχικά θα πρέπει να κατέχει τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για την λήψη της ιδιότητας του, ήτοι να είναι πιστοποιημένος από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και εγγεγραμμένος στο μητρώο διαμεσολαβητών της Κεντρικής Επιτροπής Διαμεσολάβησης του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ο

ρόλος του περιορίζεται αυστηρά σε έναν ουδέτερο, ανεξάρτητο και αμερόληπτο τρίτο ο οποίος βοηθάει στην επίλυση της διαφοράς και στην επίτευξη μίας συμφωνίας, που θα ικανοποιεί αμοιβαία τα μέρη. Δεν κρίνει, δεν εκδίδει απόφαση και δεν παρέχει νομικές συμβουλές. Τον ρόλο αυτό τον έχουν οι νομικοί παραστάτες των μερών, των οποίων η παρουσία είναι υποχρεωτική καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Επί της ουσίας, ο ρόλος του διαμεσολαβητή είναι συντονιστικός με ιδιαίτερη βαρύτητα **στη διασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής και έκφρασης των μερών**, έχοντας την απόλυτη ευθύνη για την διεξαγωγή της διαδικασίας. Ο διαμεσολαβητής οφείλει να είναι σε θέση να διαχειριστεί και να επιλύσει με νηφαλιότητα διάφορα θέματα που τυχόν θα προκύψουν και θα διαταράξουν την ομαλότητα της διαδικασίας, όπως, π.χ. αντεγκλήσεις, φραστικές παρεκτροπές, διακοπές κάποιου μέρους που έχει τον λόγο από άλλο κ.λ.π. Συμπερασματικά, ο διαμεσολαβητής παρέχει την βοήθειά του στα ενδιαφερόμενα μέρη, διευκολύνοντάς τα να συνειδητοποιήσουν και να εκφράσουν τα πραγματικά τους συμφέροντα βάσει των αναγκών τους, απο-

φορισμένα από τη σύγκυση και το κλίμα αντιπαλότητας που καλλιεργεί μια δικαστηριακή αίθουσα ενόψει μιας ακροαματικής διαδικασίας.

Ο θεσμός της Διαμεσολάβησης προϋπάρχει ήδη σε διάφορα Κράτη εδώ και δέκα ή και είκοσι ακόμα έτη, δηλαδή πολύ πριν θεσμοθετηθεί από τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ωστόσο στην Ελλάδα έχει γίνει γνωστός τα τελευταία χρόνια και αυτό οφείλεται στην υποχρεωτικότητα που επιβάλλει ο νόμος σε κάποιες διαφορές.

Στην χώρα μας η διάδοση και η ευρύτερη εφαρμογή του θεσμού εξαρτάται από το πόσο έτοιμη είναι η ελληνική κοινωνία να αποδεχτεί την νέα ταχύτερη και οικονομικότερη αυτή διαδικασία βάσει της οποίας η ικανοποίηση και των δύο μερών με συμφωνίες win win είναι μονόδρομος σε αντίθεση με τις δικαστικές διαδικασίες που τυπικά «κερδίζει» μόνο ένας.

Το μόνο σίγουρο είναι ότι μπροστά μας έχουμε μία πρόκληση που αξίζει να επενδύσουμε όλοι οι εμπλεκόμενοι, διαμεσολαβητές, δικηγόροι, δικαστές

και Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Μαρία Ευστρατίου είναι πτυχιούχος της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών - Τμήμα Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών του ΕΑΠ και κάτοχος Certificate of Proficiency in English – University of Michigan. Έχει λάβει τη βασική εκπαίδευση Διαμεσολαβητών στο ΚΕΔΙΒΗΜ του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών και την ειδική πιστοποίηση από το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Είναι καταχωρημένη στο μητρώο της Κεντρικής Επιτροπής Διαμεσολάβησης του Υπουργείου Δικαιοσύνης και ασκεί το επάγγελμα της Διαμεσολαβητριάς αστικών και εμπορικών υποθέσεων στο Ηράκλειο της Κρήτης.

Εθελοντισμός: Από το 2012 είναι πρόεδρος του Δ.Σ. του παγκρήτιου συλλόγου γονέων και φίλων παιδιών με νεοπλασία «Ηλιαχτίδα», από το 2018 ενεργό μέλος του Οικονομικού Επιμελητηρίου - Τμήμα Ανατολικής Κρήτης και από το 2020 μέλος του Δ.Σ. της Ένωσης Ασθενών Ελλάδος.

